

елементи: структура навчального процесу, якісна методика та професіоналізм викладача, підготовка та мотивація слухача, динаміка процесу групового навчання. Онлайн заняття також навчають співпрацювати в колективі, прислуховуватися до думок одногрупників, почуватися впевнено, поважати інших. Впровадження онлайн навчання є невід’ємною частиною навчання за програмами доуніверситетської підготовки та інтеграції іноземних слухачів в освітнє середовище України.

Лапузіна О. М.

канд. пед. наук, професор, завідувачка кафедри природничих наук

Северин Н. В.

канд. філос. наук, доцент, завідувачка кафедри гуманітарних наук

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут» (Харків)

ЦЕНТР МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ НТУ «ХПІ»

Співпраця в галузі освіти є найважливішим та актуальним завданням для багатьох країн, оскільки саме навчанню і вихованню молоді належить істотна роль у зближенні народів та інтеграції світової спільноти. У сучасному світі швидко розвиваються міждержавні освітні контакти, збільшується кількість молодих людей, які бажають здобути освіту в Україні.

Інтернаціоналізація освіти обумовлена низкою факторів, серед яких особливо важливі динамічні міграційні процеси, нові глобальні структури транснаціональної освіти і нові комунікаційні технології з їх необмеженими можливостями.

З перших днів навчання іноземні студенти знаходяться в незвичному для них соціокультурному, мовному та національному середовищі, у якому їм потрібно адаптуватися в найкоротші строки. Тому успішне управління навчально-виховним процесом є невід’ємною частиною вирішення задач адаптації. Ефективна адаптація підвищує також якість і рівень навчання іноземних студентів, забезпечує високу вмотивованість оволодіння знаннями, вміннями і навичками.

Загальновідомо, що іноземні студенти відчують труднощі, які є істотно відмінними від труднощів українських студентів. У першу чергу, це недостатнє володіння українською мовою, незвичні побутові умови, відсутність навичок самостійної роботи. Причиною багатьох конфліктів у студентському середовищі, які призводять іноді до незворотних наслідків і проблем міжетнічного характеру, є почуття страху і відчуження по відношенню до «незрозумілих і несхожих» учасників виховного та освітнього процесу [1, с. 57]. Іноземні громадяни, які прибувають на навчання в Україну, проходять складний шлях соціально-культурної і правової адаптації та зустрічають на цьому шляху значні труднощі.

В останні роки до України прибуває все більша кількість іноземців з країн, де панівною релігією є іслам, а офіційною мовою є арабська. Арабський світ дуже різноманітний, за статистикою у світі нараховують 23 арабські країни. І хоча мова в них, здебільшого, однакова, але звичаї у кожній країні особливі. Основні причини конфліктів, що виникають, – це, з одного боку, досить жорсткі норми поведінки та моралі, регламентовані та ретельно підтримувані в ісламському світі, а, з іншого боку, – це «надлишок свободи», який відразу ж отримує арабський студент, ледь опинившись в Україні [3, с. 89].

На думку керівника Харківської профспілки іноземних студентів, центром конфліктів стають дискотеки, нічні клуби та інші заклади, де іноземні студенти, які не знають, чим себе зайняти, проводять дуже багато часу. Окрім того, деякі іноземці на території України займаються незаконною діяльністю.

Особливе місце у пом'якшенні адаптаційних процесів іноземних учнів належить позааудиторній діяльності. Вона включає в себе різноманітні форми роботи: екскурсії, культпоходи, відвідування музеїв і театрів, спортивні змагання, конкурси тощо. Загалом, культурно-масова та спортивна робота створює сприятливий психологічний клімат у навчальній групі, формує відносини співпраці між майбутніми фахівцями. Саме «на початковому етапі навчання викладач і вихователь – це єдине ціле» [2, с. 49].

На факультеті міжнародної освіти НТУ «ХПІ» планується створення Центру міжкультурної комунікації іноземних студентів, що сприятиме наступним важливим аспектам адаптації іноземних студентів довузівського етапу навчання, а саме:

1) розкриттю творчих здібностей іноземних студентів і ознайомленню з самобутньою українською культурою;

2) формуванню зрозумілого і комфортного для іноземних студентів соціально-психологічного середовища за рахунок оперативного інформування;

3) вихованню толерантного ставлення до представників інших культур і релігій шляхом участі у групових багатонаціональних заходах;

4) формуванню управлінських навичок і організації дозвілля під час залучення іноземних студентів до громадської діяльності університету;

5) створенню комфортних умов у місцях компактного проживання і навчання іноземних студентів.

Головна мета проекту - надання всебічної допомоги іноземним студентам з питань адаптації до української культури та до нового соціокультурного середовища задля досягнення сумісності іноземного студента з новим соціумом, засвоєння деяких нових норм і правил проживання в іншомовній країні та досягнення певного ступеня інтеграції іноземця в українську студентську спільноту.

Робота Центру міжкультурної комунікації іноземних студентів буде керуватися наступними необхідними психолого-педагогічними умовами:

- органічне включення виховної діяльності, конкретних заходів у процес професійного становлення студентів (навчальний процес, науково-дослідницька робота);

- максимальне використання при виборі та реалізації напрямків і форм роботи зі студентами можливості ведення діалогу і пошуку конструктивного компромісу;

- активне використання професійно-корпоративних можливостей (традицій кафедри, факультету, університету, прикладів життя і діяльності

авторитетних вчених, педагогів, фахівців) для формування почуття причетності студентів до кращих традицій університету, факультету, кафедри;

- створення атмосфери справжньої і постійної турботи про студентів, їх соціальної та педагогічної підтримки;

- формування планів виховної діяльності і проведення заходів на основі вивчення інтересів студентів;

- орієнтація змісту і форм позакласної роботи зі студентами на активність і діяльність самих студентів, на прояв ними самостійності в організації проведення заходів;

- використання у виховній діяльності позитивного впливу найбільш активних, захоплених, цілеспрямованих, здатних і успішних студентів на своїх однокурсників;

- формування установки на престижність і почесність участі студентів у позааудиторному житті університету (культурному, спортивному, науково-технічному);

- створення системи морального і матеріального заохочення студентів за результати їх участі у позааудиторному житті університету;

- широке залучення студентів до участі у науковій, технічній, художній творчості та інших формах діяльності;

- створення в університеті психологічної служби, підрозділів соціально-педагогічної підтримки студентів, соціологічної лабораторії.

Для вирішення поставлених завдань колектив Центру, співробітники, викладачі, наукові співробітники, методисти, консультанти будуть активно співпрацювати з іноземними студентами за такими напрямками:

- проведення «Занять знайомств», під час яких буде надаватися інформація про НТУ «ХПІ»: його структуру та програми допомоги і підтримки іноземців, міжнародні проекти, можливості отримання подвійних дипломів та багато іншого;

- проведення вечорів-зустрічей іноземних студентів з українськими студентами НТУ «ХПІ», під час яких іноземні студенти зможуть знайти

друзів серед українських студентів, а також познайомитися зі студентським самоврядуванням університету;

- проведення циклу лекцій: «Феномен НТУ«ХП», «НТУ «ХП»: наукові відкриття та винаходи», «Відомі вчені – випускники НТУ «ХП», «Ділова етика сучасного студента», «Святкова культура сучасної України», «Справжня Україна – яка вона?» та інші;

- проведення циклу заходів у форматі круглих столів, таких як: «Зустрічі на перехресті культур», «Про що мріє молодь в моїй країні», «Культура їжі в моїй країні», «Національний характер», «Українська рок-музика», «Секрети популярності у середовищі молоді», «Вчимося танцювати українські народні танці», «Спортивний клуб» та інші;

- організація і проведення національних свят;

- організація відвідувань іноземними студентами театрів і музеїв, концертів і екскурсій у місті Харкові;

- створення Музею науки з демонстрацією наукових досягнень як у наочному, так і в інтерактивному вигляді, а також можливістю реальної участі студентів у проведенні експериментів;

- створення наукового товариства студентів-іноземців НТУ «ХП», головна мета діяльності якого – сприяння, надання практичної допомоги в розвитку, особистісному, професійному зростанні та подальшій науковій діяльності кожного студента-іноземця НТУ «ХП»;

- проведення фотовиставок «НТУ «ХП» очима іноземних студентів», беручи участь в яких вони зможуть висловлювати своє ставлення до НТУ «ХП» та України у формі фотографій і відеоматеріалів;

- створення різноманітних електронних ресурсів.

На нашу думку, різноманітна і цікава робота Центру допоможе іноземним студентам швидше адаптуватися у нових умовах, підвищити не тільки ефективність освітнього процесу, а й сприяти росту іміджу університету. І, безумовно, така робота буде гарною профілактикою екстремізму у міжнародному студентському середовищі, а також буде сприяти формуванню та впровадженню соціальних норм толерантності, які

визначають моральну поведінку студентської молоді в суспільстві, у різних ситуаціях соціальної напруженості як основи громадянської злагоди у демократичній державі.

Впровадження пропонованого проекту буде значною мірою сприяти зростанню рівня активізації навчальної діяльності іноземних студентів та суттєво прискорювати процес їх адаптації до нових лінгвосоціокультурних умов.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Зязюн І. А. Педагогіка добра: ідеалії і реалії: наук.-метод. посіб. / І. А. Зязюн. - К. : МАУП. - 2000. - 312 с.

2. Королінська С.В. Деякі проблеми адаптації іноземних студентів англійського відділення НФУ / С.В. Королінська // Фізичне виховання студентів. – Харків : ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, - 2011. - № 4. - С. 48-51.

3. О.Г. Романовський, О.С. Пономарьов. Культурно-історичні витоки ідеї підготовки національної гуманітарно-технічної еліти / О.Г. Романовський // Теорія і практика управління соціальними системами. - Харків: НТУ "ХПІ", 2009. - № 3. -143 с.